

İstanbul

POLİTİKA ÖNERİSİ

Gençlik Odağında Kadına
Yönelik Şiddet ile
Mücadele Politikalarının
Eksikliği

www.gencliginyuzleri.org

Yazar: Zülfü Hayat Çınar

Marmara üniversitesi Fransızca siyaset bilimi ve kamu yönetimi 1. Sınıfım. Sivil Toplum Örgütlerinde, gençlik temsiliyeti, kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanlarında çalışıyorum. Dernek çalışmalarım yanında bir sanat galerisinde galeri&sanat tarihi asistanı olarak çalışıyorum.

Bu politika önerileri, Ulusal Demokratik Enstitü ve Sosyal İklim Derneği tarafından yürütülen Gençliğin Yüzleri Gençlik Forumu'nda ortaya çıkan sonuçlarla oluşturulmuştur. Öneriler, genç gönüllüler ve gençlik forumlarına katılan gençlerin fikirlerini kapsamaktadır. Kurumların görüşlerini yansıtmak zorunda değildir ve kurumlar konu ile ilgili herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir.

Yönetici Özeti

Bu politika önerisi, İstanbul'da yaşayan 18-30 yaş aralığındaki gençlerin, İstanbul Gençlik Forumu'nda bir araya gelerek önceliklendirdiği ana başlıklardan biri olan kadına yönelik şiddetin boyutlarını ve bu sorunla mücadele için olası çözüm önerilerini ele almaktadır. Tartışılan sorunlar ve çözüm önerileri, yerel seçimler bağlamında belediyeleri bu konulara ilişkin adım atmaya davet etmektedir. İstanbul'daki genç kadın nüfusu toplam nüfusun %10'unu oluştururken, genç kadınlar fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik olmak üzere çeşitli şiddet türleriyle karşı karşıya kalmaktadır. 2007-2021 yılları arasında Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı'na İstanbul'da 14.325 arama gelmiştir. 2022 yılında 54 kadın, 2023 yılında ise 49 kadın erkek şiddetine maruz kalıp öldürülmüştür. Sadece iki yılda yüzü aşan sayılarda önlenabilir kadın cinayetleri belediyelerin ve ilgili kurumların acil müdahale gereksinimini ortaya koymuştur.

Forum katılımcısı gençler, gençlerin kadına yönelik şiddetle mücadele mekanizmalarına erişimde yaşadıkları zorlukların ana sebeplerini vatandaşların şiddete ve şiddetle mücadele mekanizmalarına ilişkin farkındalık eksikliği, şiddet hatları ve sığınma evleri gibi destek mekanizmalarının nicelik ve niteliksel yetersizliği, sivil toplumla iş birliğinde eksiklikler, ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışmaların eksikliği olarak tanımlamaktadır. Bu politika önerisi, ayrıca belediyelerin şiddete maruz kalan gençlerle iletişim ve bilinçlendirme çalışmalarındaki eksikliklerine ve onları güçlendirmeye yönelik psikolojik, sosyal ve ekonomik desteklerin yetersizliğine dikkat çekmektedir.

Bu sorunlara karşın, politika önerisi çözüm odaklı bir yaklaşım sunmakta ve belediyelere, gençlerin bakış açısından bir yol haritası sunmayı amaçlamaktadır. Politika önerisi, yerel yönetimlere yönelik çeşitli çözüm önerileri sunmaktadır. Bunlar arasında kadın sığınma evlerinin sayısının artması ve koşullarının iyileştirilmesi, yerel şiddet hatları ve acil durum müdahale ekiplerinin oluşturulması, toplu taşımada güvenliğin sağlanması ve kadın taksi şoförlerinin istihdamı, eğitim ve bilinçlendirme programları, kadın istihdamı ve girişimciliğinin artırılması, çocukların korunması ve desteklenmesine yönelik adımlar atılması gibi önlemler yer almaktadır. Ayrıca dijital medya ve sosyal medya kampanyaları ile gençlerin ve toplumun bu konudaki bilinç ve duyarlılık seviyesinin artırılması önerilmektedir.

Sonuç olarak, bu politika önerisi yerel yönetimlerin kadına yönelik şiddetle mücadelede daha etkin rol alması gerektiğini ve toplumun her kesiminden bireylerin bu konuda bilinçlenmesi ve sorumluluk alması gerektiğini vurgulamaktadır. Erkeklerin bu süreçteki katılımlarının artırılması, hem politika yapım süreçlerinde hem de toplumsal normların değiştirilmesinde önemli bir adım olarak görülmektedir. Bu önerilerin hayata geçirilmesi, gençlerin ve toplumun genelinin bu konudaki bilinç ve duyarlılık seviyesini artıracak ve kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir ilerleme sağlayacaktır.

Giriş

İstanbul'da yaşayan gençler çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Gençlerin öncelikli sorunlarını ve çözüm önerilerini tartışmak amacıyla 11 Kasım 2023 tarihinde bir araya geldiğimiz İstanbul Gençlik Forumu'nun gösterdiği üzere, sorunlardan biri de kadına karşı şiddetle mücadele mekanizmalarının yetersizliği ve bunlara erişimde yaşanan zorluklardır.

2022 yılı itibariyle İstanbul'da yaşayan genç kadın sayısı, 15-29 yaş arası nüfusun 1.622.641'dir. Bu sayı, toplam İstanbul nüfusunun %10'na karşılık gelmektedir.¹ İstanbul'da Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu tarafından kesin olarak verisine ulaşabildiğimiz kadarıyla sadece 2023 yılının Kasım ayındaki kadın cinayetleri sayısı 9'dur.² 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hükümleri uyarınca şiddet: Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranıştır. Fakat yerelde kadına yönelik şiddetin sadece fiziksel şiddet olarak algılanması ve psikolojik şiddet, ekonomik şiddet gibi farklı şiddet türlerine yönelik yeterli yaptırımın olmaması kadınların çalışma hakkının, eğitim hakkının elinden alınması gibi sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Cinsiyete göre eğitimi yarıda bırakan gençler üzerine yapılan araştırmanın da gösterdiği gibi, ailenin izin vermemesi (ailenin desteklememesi, kız çocuğu olduğu için okutulmama, aile mesleğini devam ettirme zorunluluğu vb.) yüzünden eğitimine devam edemeyen genç kadın oranının %19,9³ olduğunu görüyoruz. Genç kadınların maruz kaldıkları farklı şiddet türlerini anlamanın, şiddetle mücadelede önemli bir rol oynadığının altını çizmek istiyoruz.

¹TÜİK. (2020). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

²Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2023). We Will Stop Femicides Platform November 2023 Report. <https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3083/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-kasim-2023-raporu><https://kadincinayetlerinidurduracagiz.net/veriler/3085/we-will-stop-femicides-platform-november-2023-report> (Erişim tarihi 5 Mart 2024)

³Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), (2008)., "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması" <http://kasaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/34/2013/11/Aile-ici-siddet-HUNEE-2008-AnaRapor.pdf> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

İstanbul gibi büyük bir şehirde gençler arasında kadına karşı şiddetle mücadele mekanizmalarına yönelik yeterli bilincin olmaması, şiddetle mücadelede önemli bir engel oluşturmaktadır. Gençler, bu mekanizmaların ve hizmetlerin varlığından haberdar olmamakta ve böyle bir durumla karşılaştıklarında nasıl hareket edeceklerini bilmemektedir. Gençlerin büyük bir kısmı dijital medya ve sosyal medya araçlarıyla büyümekte, ancak kadına karşı şiddetle mücadele mekanizmalarına erişimde dijital platformlardan yeterince faydalanamamaktadırlar. Bilgiye erişimde yaşanan bu eksiklik, gençlerin bu hizmetlere yönlendirilmesini zorlaştırmaktadır. "Kadın Destek Uygulaması (KADES) gibi uygulamalara ulaşılabilirlik yaygın değil ve güvenlik uygulamalarına erişim yetersizdir. Olanaklara erişim sıkıntısı ile birlikte gençler sahip oldukları haklar hakkında yeterli düzeyde bilinçlendirilmemektedir. Bilinç kazandırma faaliyetlerinin yeterli ve sağlıklı ilerleyememesinde erkeklere yönelik bilinçlendirme çalışmalarının sürdürülmemesinin de etkisi büyüktür.

Sonuç olarak, İstanbul'da şiddet gören kadın sayısına dair "Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı"na gelen aramaları inceleyen UNFPA-TKDF'nin ortak araştırmasına göre, 2007-2021 yılları arasında bu hatta 14.325 arama gelmiştir. Rapora göre bu aramaların içerisinde fiziksel şiddet birinci sırada yer almaktadır.⁴ Bu hattan haberi olmayan veya hattı bir sebeple kullanamayan kadınları da hesaba kattığımızda İstanbul'daki durumun çok daha kötü olduğunu görebiliriz. Bunun yanında Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun verilerine göre 2022 yılında 54 kadın, 2023 yılında 49 kadın İstanbul'da öldürüldü.⁵ Forumumuza katılan genç kadınların beyanları ve bu alandaki raporlar açıkça göstermektedir ki kadına yönelik şiddet İstanbulluların birincil sorunlarından bir tanesidir. Bu sebeple, biz gençler olarak, kadına yönelik şiddetle mücadelede belediyeleri aktif bir rol almaya davet ediyor ve önceliklendirdiğimiz sorun alanlarını ve çözüm önerilerini bu politika önerisi aracılığıyla sizlerle paylaşıyoruz.

⁴Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, "Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı"https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/tkdf_ev_ici_siddet_acil_yardim_hatti_2023_raporu_1.pdf (Erişim tarihi : 5 Mart 2024)

⁵Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (2023) Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2022 Yıllık Veri Raporu <https://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/3040/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platformu-2022-yillik-veri-raporu> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

Gençlerin Kadına Yönelik Şiddet Bağlamında Yaşadığı Sorunlar

Gençler İlçelerde Şiddet Hatlarının Bulunmamasının Kadınları Şiddet Gördükleri Hanelere Hapsettiğini Söylüyor

Gençlik forumlarında dile getirilen kadına karşı şiddetle mücadelede başlıca sorunlardan biri, şiddeti denetleyecek ve şiddete maruz kalanlara rehberlik edecek mekanizmaların eksikliğidir. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (TKDF) tarafından yürütülen Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 1-31 Temmuz 2023 tarihleri arasında toplam 369 çağrı almıştır. Bu çağrıların 63'ü İstanbul'dan gelmiştir. En çok çağrının geldiği İstanbul ilinde çağrıların ilçelere göre dağılımı ise şu şekilde olmuştur: Ümraniye 5, Üsküdar 2, Pendik 3, Avcılar 1, Bahçelievler 5, Bakırköy 1, Başakşehir 2, Bayrampaşa 1, Beşiktaş 1, Beyoğlu 1, Esenyurt 1, Fatih 2, Gaziosmanpaşa 2, Kağıthane 23, Küçükçekmece 6, Sarıyer 1, Şişli 1, Zeytinburnu 1. Sadece bir ayı baz alan bu verilere bakarak müdahale edecek ekiplerin kısa sürede olay yerine varamaması ve genel hatlara erişiminin yoğunluğunun temel sebeplerini açıklayabiliriz.

Gençler Kurumların Faaliyetlerinden Haberdar Olamıyor

Gençler, belediyelerin şiddete maruz kalan kişilerle yeterli düzeyde bir iletişim kuramadığını ve şiddetle mücadele eden kurumları tanımaya ilişkin bilinçlendirme çalışmaları yapmadığını düşünüyor. Gençler kurumlar hakkındaki bilgilerini, belediyenin bilgilendirme çalışmalarıyla değil, şahsi çabalarıyla edindiğini ifade etmiştir. 2015 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi ve Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün yürüttüğü "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması"na göre; kadınların kendisini koruyacak yasal kurumlar hakkındaki bilgi kaynakları, aile içinde şiddet uygulayan bireyin (baba, erkek kardeş vb.) karşıt söylemlerine ve televizyon programlarına dayanmaktadır.⁶ Kasım ayında düzenlediğimiz İstanbul Gençlik Forumumuza katılan gençler, kadınların avukatlar, savcılar, adli yardım bürosu çalışanları vb. tarafından da yeterince ve doğru şekilde bilgilendirilmediğini, iyi bilgilendirilmedikleri için ve süreçlerin belirsiz olması nedeniyle hukuki yollara başvurmadan vazgeçebildiklerini belirtmişlerdir.⁷

⁶ Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, (2015). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması. https://fs.hacettepe.edu.tr/hips/dosyalar/Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%20-%20raporlar/Aile%20i%C3%A7i%20%C5%9Eiddet%20Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%20-%20ozetraporturkce_2014_ais.pdf (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

⁷ Kadın Dayanışma Vakfı (2021), "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Raporumuzu Açıkladık" <https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-raporumuzu-acikladik/> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

Kadınların Ev İçinde Karşılaştıkları Ekonomik Şiddet, Ses Çıkarabileceklerine Dair İnançlarını Kırıyor

Forum katılımcısı gençler, ekonomik şiddetle mücadeleye ilişkin pratiklerdeki eksikliklerin bir diğer önemli sorun olduğunun altını çizmiştir. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün 2015 yılında yürüttüğü araştırmanın katılımcılarının %57,8'i kadının harcama yapmasını engellemenin ya da denetlemenin bir şiddet biçimi olduğunu ve %70,8'i kadınların en çok kendi evlerinde şiddet gördüğünü düşünmektedir. Maddi güç ve üstünlük, bir şiddet aracı olarak kadını kontrol etmek, denetlemek, küçük düşürmek, aşağılamak, cezalandırmak amacıyla kullanılıyorsa "ekonomik şiddet" söz konusudur.⁸Kadınlar, para vermemek, kısıtlı para vermek, ailenin ekonomik birikimine ilişkin bilgi vermemek ve çalışmasına izin vermemek, istemediği işte zorla çalıştırmak, iş hayatını sürdürmesine engel olacak kısıtlamalar getirmek, ziynet eşyalarını elinden almak veya belli çıkarlar doğrultusunda –şunu yaparsan, şöyle yaparsan– vermek gibi eylemler ve tehditlerle ekonomik şiddete maruz kalmaktadırlar. Belediyenin haneleri ziyaret etmemesi, haneler hakkında bilgi sahibi olmaması ise aile içinde karşılaşılan ekonomik şiddetin gün yüzüne çıkmamasına neden olmaktadır. Kadınların ev içinde karşılaştıkları ekonomik şiddetin yerelin gündeminde olmaması, şiddete karşı direnebileceklerine dair inançlarını kırmakta⁹ve şiddet döngüsünden çıkabilmek için gerekli kaynaklara sahip olamamalarına yol açmaktadır.

⁸Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, "Şiddet Biçimleri", <https://morcati.org.tr/siddet-bicimleri/#ekonomik-siddet>(Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

⁹İstanbul Planlama Ajansı (2021), "Sığılabildiğim bir Dünya": Kadına Yönelik Erkek Şiddetiyle Mücadelede Özneler Kurumlar ve Yerel Çözümler.
<https://ipa.istanbul/wp-content/uploads/2021/11/Kadina-Yonelik-Erkek-Siddetiyle-Mucadelede-Ozneler-Kurumlar-ve-Yerel-Cozumler.pdf>(Erişim tarihi 5 Mart 2024)

Kadın Sığınma Evlerinin Azlığı ve Kısıtlayıcı Uygulamalar Kadınları Çaresiz Bırakıyor

Kadın sığınma evlerinin sayılarının azlığı, yeterli bilgilendirme yapılmaması, toplum tarafından kötü algılanması ve çalışanların tavrı kadınların kendilerini çaresiz ve yapayalnız hissetmesine yol açmaktadır. İstanbul'da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na ve yerel yönetimlere bağlı yalnızca 19 kadın sığınma evi bulunuyor. Ancak Avrupa Konseyi standartlarına göre her 10.000 nüfusa karşılık gelecek şekilde kadın sığınma evi açılması gerekmektedir. Ayrıca Belediye Kanunu'na göre Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca da büyükşehir belediyelerinin ve nüfusu 100.000 geçen belediyelerin sığınma evi açması sorumluluğu bulunmaktadır. Kadın cinayetlerinin sayısı ve kadına yönelik şiddetin artma eğilimi göz önüne alındığında İstanbul'daki kadın sığınma evlerinin yetersiz olduğu görülüyor. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'nin (ŞÖNİM) 28.09.2019 - 28.09.2020 tarihleri arasında 3911 kadına ve kadınların beraberindeki 1379 çocuk ve 201 erkeğe hizmet verdiği biliniyor. Oysa 2018 yılında İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nce kayda geçen, şiddete maruz kalan kadın sayısı 28.540'tır.¹⁰ Bununla beraber, kadınların birçoğu kadın sığınma evlerinde yeniden baskılarla ve özgürlüklerini kısıtlayıcı uygulamalarla karşılaşmaktan şikayetçi konumdadır. Forumumuza katılan genç kadınlara göre, ŞÖNİM, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlükleri, sosyal hizmet merkezleri, ALO 183 gibi kurum ve kuruluşlara başvuran danışanların sıklıkla karşılaştıkları sorun bütüncül ve güçlendirici bir sosyal çalışmanın olmayışındır. Bu durum bazı kadınların sığınaklardan kısa sürede ayrılarak şiddet ortamına geri dönmelerine neden olmaktadır. Pek çok kadın sığınaklardaki kalabalığın yaşamı zorlaştırdığını, telefon kullanma ve dışarıya çıkma gibi konularda fazlaca kısıtlandıklarını, bu nedenlerle iş ararken dahi zorlandıklarını, temel ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığını ve sığınakta gerçekleştirilen uzman müdahalelerinin yeterli ve etkili olmadığını aktarıyor. Bu durum kadınların şiddet döngüsüne geri dönmelerine ve güçlenme odaklı olması gereken sığınak çalışmasının tam tersi bir etkiyle sonuçlanmasına neden oluyor.

Kadınların Bir Araya Gelecekleri Alanların Yaratılmaması İyileşme Sürecinde Büyük Bir Eksiklik Yaratmaktadır

Şiddete maruz kalan kadınlar için birbirleriyle konuşabilecekleri ve birbirlerine destek sağlayabilecekleri bir ortamın bulunmaması, onların yaşadığı travmayı atlatmaları ve hayata tutunmaları önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Kadınlar, yaşadıkları şiddetin yarattığı "utanç" duygusu ve yalnızlığıyla baş başa kalmakta ve bu durum onların iyileşme sürecini olumsuz etkilemektedir.¹¹

¹⁰ Anadolu Ajansı 2020, Gündem, "Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinden 744 bin 750 kişi hizmet aldı", <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/siddet-onleme-ve-izleme-merkezlerinden-744-bin-750-kisi-hizmet-aldi/2055307> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

¹¹ Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (KSGM), (2023), "KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELE 2023 YILI FAALİYET PLANI" <https://www.aile.gov.tr/media/122860/2023-faaliyet-plani.pdf> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

Taksilerin Güvensizliği Kadınların Seyahat Özgürlüğünü Kısıtlıyor

Gece toplu taşıma seferlerinin çok kısıtlı olması ve taksilerin güvensizliği kadınların seyahat özgürlüğünü kısıtlamaktadır. 2021 yılında yayınlanan İstanbul'da "Taksi Kullanımı Alışkanlıkları, İhtiyaçlar ve Beklentiler Araştırması" kapsamında yapılan görüşmelerde kadınların %51,9'u gece saatlerinde taksi yolculuğunu güvenli bulmazken, erkeklerde bu oranın %27,3'e düştüğü görülmektedir.. Yine aynı araştırmada gece saatlerinde taksi yolculuğu yapmayı güvenli bulmayan katılımcıların %70,9'unun taksi şoförü tarafından fiziksel ya da cinsel şiddete uğrama korkusu duyduğu belirtilmektedir. Taksi şoförü tarafından taciz veya saldırıya uğrayabileceğini düşünenlerin %63,2'i ise kadınlardan oluşmaktadır.¹²

Savaş Mağduru Mülteci Kadınların Önündeki Dil Bariyeri Hala Devam Ediyor

Her yıl binlerce mülteci, savaş, çatışma veya ekonomik nedenlerle İstanbul'a sığınmaktadır. Bu mültecilerin önemli bir kısmı kadınlardır. Mülteci kadınlar, yaşadıkları şiddet nedeniyle büyük sorunlar yaşamaktadır. Forum katılımcısı gençler, özellikle Suriyeli göçmen ve mülteci kadınların başvurduğu kadın danışma merkezlerinde tercüman eşliğinde hukuki ve psikolojik danışmanlıkların sayısının yetersiz olduğunun altını çizmiştir. Mülteci kadınların Türkiye'ye geldikten sonra yetersiz sosyo ekonomik kaynaklar ve ayrımcılık nedeniyle yaşadıkları zorluklar, şiddetin etkilerini derinleştirmektedir. Aynı şekilde, kadınlara uygulanan erkek şiddeti de kaynaklara erişimlerini ve temel ihtiyaçlarını karşılamalarını zorlaştırmaktadır. Mülteci kadınların sağlıklı iletişim kurmalarını neredeyse imkansız hale getiren dil bariyeri ve başvurdukları kurumlardaki önyargılı tavır ve davranışlar da, şiddetle mücadele etmeleri önündeki en büyük engellerden bir tanesidir.¹³

¹²İstanbul Planlama Ajansı, (2021), "Sığabildiğim bir Dünya": Kadına Yönelik Erkek Şiddetiyle Mücadelede Özneler Kurumlar ve Yerel Çözümler.)
<https://ipa.istanbul/wp-content/uploads/2021/11/Kadina-Yonelik-Erkek-Siddetiyle-Mucadelede-Ozneler-Kurumlar-ve-Yerel-Cozumler.pdf>(Erişim tarihi 5 Mart 2024)

¹³Kadın Dayanışma Vakfı (2021), "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Raporumuzu Açıkladık"
<https://www.kadindayanismavakfi.org.tr/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-raporumuzu-acikladik/> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

Gençler Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Eden Sivil Toplum Örgütlerinin Yaşadığı Bütçe Sıkıntısına Dikkat Çekiyor

Kadına yönelik şiddet, küresel bir sorun olup, toplumun her katmanında ciddi sonuçlara yol açmaktadır. Gençler bu soruna karşı etkili bir mücadele için sivil toplum kuruluşlarının rolünün kritik bir öneme sahip olduğunu düşünüyorlar. Ancak, bu kuruluşların kadına yönelik şiddeti önlemede ve şiddetle mücadele etmekte genellikle karşılaştıkları bütçe eksikliğinden kaynaklı olarak yetersiz kalmakta ve potansiyellerini tam olarak ortaya koyamamaktadırlar. Bütçe sıkıntısı nedeniyle, kuruluşlar genellikle nitelikli personel istihdam edememekte ve kadına yönelik şiddeti önleme konusundaki kapasitelerini artırmakta zorlanmaktadırlar. Bu durum STK'ların kadına yönelik şiddeti önleme programlarının kapsamını ve etkisini azaltmakta hedeflenen toplum kesimlerine ulaşma ve bilinçlendirme faaliyetlerinin sınırlandırılmasına neden olmaktadır. Bütçe kısıtlamaları, sivil toplum kuruluşlarının yenilikçi projelere ve etkili stratejilere yatırım yapma yeteneğini sınırlamakta ve alanla ilgili güncel veri ve araştırmalara ulaşmalarını zorlaştırmaktadır.

Kadına Karşı Şiddetle Mücadele için Birlik Olma Ruhu Güvensiz Ortam Nedeniyle Oluşmuyor

Yerelde kadına karşı şiddetle mücadele amacıyla yapılan eylemler, toplumda olumlu değişimleri destekleme amacı taşıırken, zaman zaman olumsuz tepkilere de neden olmaktadır. Bu olumsuz tepkilerin kökenleri, genellikle toplumsal normlardan kaynaklanmakta ve kadına karşı şiddetle mücadele çabalarına karşı direnç oluşturmaktadır. Bu bağlamda gençler yerelde gerçekleştirilen eylemlere karşı oluşan olumsuz tepkilerin önemli bir engel olduğunu, bir araya gelmenin engellendiğini belirtiyorlar.¹⁴

Toplum Tarafından Erkeklerle Çizilen Roller Erkeklerin Katılımını Engelliyor

Gençlik forumuna gelen katılımcılar, yerel yönetimlerde şiddetin önlenmesi ile ilgili politikalara erkeklerin yeterince katılım sağlamadıklarını düşünmekte ve bunun temelinde ise toplumsal cinsiyet normlarının yattığını öne sürmektedirler. Toplumda yaygın olan cinsiyet rolleri ve beklentiler, erkeklerin politika oluşturma süreçlerinde ve liderlik rollerinde daha etkin yer almasına alan açmaktadır. Ancak, erkeklerin politika ürettiği ve uyguladığı konu başlıkları cinsiyet rolleriyle ilişkili bir biçimde gelişmektedir. Kadına yönelik şiddetin bir "kadın sorunu" olarak algılanması, erkeklerin şiddetle mücadele politikalarına katılımını sınırlamaktadır. Aynı zamanda, erkeklerin, şiddetin önlenmesi konusunda yeterli farkındalığa sahip olmamaları da bu konuda politika oluşturma süreçlerine katılımlarını azaltmaktadır. Şiddetin genellikle kadınlarla özdeşleştirilmesi, erkeklerin bu konuya duyarsız kalmasına neden olmaktadır.

¹⁴BBC News (2021), "Feminist Gece Yürüyüşü sonrası gözaltına alınan kadınlar adli kontrolle serbest bırakıldı"
<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-56355921> (Erişim tarihi: 5 Mart 2024)

Çözümler ve Uygulanabilir Politika Önerileri

Gençler, bahsedilen sorunlara karşı etkin çözümler arayarak, belediyelerin toplumsal değişim için öncü bir rol üstlenmesini talep etmektedir. Talepler, bu konuda daha fazla farkındalık, eğitim ve adalet isteğiyle şekillenirken, aynı zamanda bu taleplerin karşılanabilmesi için önerilen çözüm yolları da belirginleşmektedir. Çözüm önerileri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

Kadın sığınma evlerinin sayısı ve niteliği artırılmalıdır.

Belediyeler ve devlet kurumları, kadın sığınma evi sayısını artırmak ve bu evlerin farklı bölgelerde daha erişilebilir olmasını sağlamak için yeni tesisler inşa etmelidir. Bu, şiddete maruz kalanların coğrafi olarak daha geniş bir alanda desteklenmesine yardımcı olacaktır. Kadın sığınma evlerine sağlanan finansal destek ve kaynaklar artırılmalıdır. Bu destek, personel sayısının ve niteliğinin artırılması, güvenlik önlemlerinin güçlendirilmesi ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi için kullanılmalıdır. Kadın sığınma evleri, şiddete maruz kalan kadınların yanında bulunan çocuklar için özel bakım hizmetleri sağlamalıdır. Bu, kadınların çocuklarıyla birlikte güvenli bir ortamda kalabilmelerine olanak tanıyacaktır.

Yerel kadına karşı şiddet hatları kurulmalıdır.

Belediyeler, kadına karşı şiddetle mücadelede etkin bir rol oynamak adına yerel düzeyde kadına karşı şiddet hatları kurmalıdır. Bu hatlar, şiddete maruz kalanlara 7/24 erişilebilir destek sağlamalıdır.

Belediyeler, kadına karşı şiddet hatlarına bağlı acil durum müdahale ekipleri oluşturmalıdır.

Bu ekipler, olay anında kolluk kuvvetleriyle iletişim halinde hızlı ve etkili bir şekilde müdahale ederek şiddete maruz kalan kadının güvenliğini sağlamalı ve acil ihtiyaçlarını karşılamalıdır.

Belediyeler, gece saatlerinde güvenli ve düzenli 7/24 toplu taşıma hizmetleri sunmalıdır.

Belediyeler, toplu taşıma güzergahlarını ve saatlerini analiz ederek, kadınların ulaşım ihtiyaçlarına daha iyi cevap verecek düzenlemeler yapabilirler.

Belediyeler, kadın taksi şoförlerinin istihdamını teşvik etmelidir.

Bu, kadınların gece saatlerinde daha güvenli bir şekilde ulaşım sağlamalarına destek olacak ve toplumsal cinsiyet rollerinin değişimine katkı sağlayacaktır.

Belediyeler, hane, saha ziyaretlerini ve bilgi kanallarını artırmalıdır.

Bu kapsamda ziyaretler için özel ekipler oluşturabilir. Bu ekipler, haneleri ziyaret ederek doğrudan hane üyeleriyle etkileşime geçebilir ve ihtiyaçları daha iyi anlayabilir. Gönüllü programları aracılığıyla yerel sakinlerin, belirlenen protokoller dahilinde haneleri ziyaret etmelerini teşvik edebilir. Bu, topluluk içinde güveni artırabilir. Hane ihtiyaçlarını belirlemek ve bilgi toplamak için çevrimiçi anketler ve formlar kullanılabilir. Bu yöntem, hanelerin mahremiyetini koruyarak bilgi toplamayı sağlayacaktır.

Belediyeler aile içi şiddeti önlemek amacıyla aileleri bilinçlendirmelidir.

Belediyeler aile içi şiddete maruz kalan çocuklar için acil barınma ve güvenlik sağlamalıdır. Belediyeler, şiddete maruz kalan çocuklar için özel destek merkezleri oluşturabilir. Bu merkezler, güvenli bir ortam sağlayarak çocuklara psikososyal destek, danışmanlık ve eğitim hizmetleri sunabilir.

Belediyeler, çocukların haklarını koruma konusunda yerel çocuk merkezleri, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlarla işbirliği yapmalıdır.

Ortak çalışmalar, çocukların daha etkili bir şekilde desteklenmesine olanak tanıyacaktır.

Belediyeler, kadınların işgücüne katılmasını kolaylaştırmak adına kreş sayısını artırmalı, uygun fiyatlı ve güvenilir çocuk bakım hizmetleri sunmalıdır.

Belediyeler, kadınların işgücüne katılımlarını artırmak için özel istihdam olanakları ve mesleki eğitim programları sunabilir.

Bu programlar, kadınların kariyerlerini geliştirmelerine yardımcı olmalıdır.

Belediyeler, kadınların bir araya gelerek kooperatifler kurmalarını ve işbirliği projelerine katılmalarını destekleyebilir.

Belediyeler, kadın taksi şoförlerinin istihdamını teşvik etmelidir.

Bu, kadınların gece saatlerinde daha güvenli bir şekilde ulaşım sağlamalarına destek olacak ve toplumsal cinsiyet rollerinin değişimine katkı sağlayacaktır.

Belediyeler, kadın girişimcileri desteklemek için hibe ve destek programları oluşturabilir.

Bu, kadınların işlerini büyütmeleri ve yeni projelere başlamaları için finansal destek sağlayacaktır.

Kadın istihdamını teşvik edici vergi indirimleri sağlanmalıdır.

Belediyeler, kadınları istihdam eden işletmelere yönelik vergi indirimleri veya teşvikler sunarak kadın istihdamını teşvik etmelidir.

Ülkemizde sığınmacı konumunda olan kadınların uğradığı şiddet detaylıca araştırılmalıdır. Belediyenin ilgili birimlerinde bir tercüman hazır bulunmalıdır.

Yerel yönetimler, gençlere dijital medya üzerinden ulaşmak adına bilgilendirme kampanyaları düzenlenmelidir.

Sosyal medya, video içerikleri ve interaktif uygulamalar bu kampanyaların bir parçası olabilir.

Yerel yönetimler, gençlere kadına karşı şiddeti önleme konusunda rol model olabilecek mentörler sağlamalıdır.

Bu programlar, gençlerin pozitif davranışları öğrenmelerini ve benimsemelerini destekleyecektir.

Belediyeler uluslararası sözleşmelere uymalı ve bu sözleşmeleri etkili şekilde uygulamalıdır.

Belediyeler, kendi bünyelerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen politikaları uygulayarak çalışanlarının iş hayatındaki fırsat eşitliğini artırmalıdır.

Belediye çalışanlarına şiddete maruz kalanlar ile etkili ve sağlıklı iletişim kurmaları adına eğitim vermelidir.

Belediyeler, erkeklerin kadına yönelik şiddetle mücadele eden derneklerin faaliyetlerine katılımlarını teşvik edecek uygulamaları hayata geçirmelidir.

Sonuç

İstanbul'da yaşayan gençler, özellikle kadına karşı şiddetle mücadelede karşılaştıkları sorunlar konusunda çözüm odaklı yaklaşımlara ihtiyaç duymaktadır. Gençler arasında kadına karşı şiddetle mücadele konusunda farkındalığı artırmak adına eğitim kampanyaları düzenlenmelidir. Okullarda, üniversitelerde ve sosyal medya platformlarında bilinçlendirme etkinlikleri düzenlenerek gençlerin şiddetin farklı türlerini tanımaları ve mücadele mekanizmalarını öğrenmeleri sağlanmalıdır. Gençlerin büyük bir kısmı dijital medya ve sosyal medya araçlarıyla büyüdüğü için, kadına karşı şiddetle mücadele konusunda bu platformlar daha etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Bilinçlendirme kampanyaları, hikaye paylaşımları ve interaktif içeriklerle gençlere ulaşılabilirliği arttırmak önemli olacaktır. Eğitim kurumları, öğrencilere kadına karşı şiddetle mücadele konusunda kapsamlı bir eğitim programı sunmalıdır. Bu programlar, şiddetin tüm yönlerini ele almalı ve öğrencilere şiddetten nasıl korunabilecekleri, şiddet durumunda nereye nasıl başvurmaları gerektiği ve şiddete maruz kalan bireyleri nasıl yönlendirmeleri gerektiği konusunda bilgi vermelidir.

Kadın Destek Uygulaması (KADES) gibi mekanizmaların kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla bu uygulamalara erişimi kolaylaştıracak adımlar atılmalıdır. Bu uygulamaların kullanımıyla ilgili eğitimler düzenlenmeli ve gençlerin bu uygulamalara güvenli bir şekilde erişim sağlamaları teşvik edilmelidir. Gençleri toplumsal sorumluluk projelerine dahil ederek, kadına karşı şiddetle mücadelede aktif bir rol almalarını teşvik etmek önemlidir. Toplumsal dayanışma etkinlikleri düzenlenmeli ve gençlerin kendi çevrelerinde farkındalık yaratmalarına destek verilmelidir. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un hükümleri daha etkin bir şekilde uygulanmalıdır. Hukuki destek mekanizmaları güçlendirilmeli ve kadınlar, şiddet durumlarında bu mekanizmalara daha kolay ulaşabilmelidir. Eğitim programları aile içi iletişimi desteklemeli ve gençlerin eğitim alma hakları konusunda aileleri bilgilendirilmelidir. Aile içindeki baskı ve cinsiyet eşitsizliği konularında farkındalık artırılmalıdır. Bu politika önerisi, kadınlar başta olmak üzere, toplumdaki tüm bireylerin iyi halini desteklemenin ve kadına yönelik şiddetle mücadelede acil ve somut adımların atılmasının önemini vurgulamakta ve yerel yönetimde bizleri temsil etmeye aday herkesi bizlerle diyaloga geçmeye çağırmaktadır.

#ŞimdiSözGençlikte

www.gencliginyuzleri.org

@gencliginyuzleri

